

Opiskelijoiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Keuruun yhteiskoulun lukio

Vahvistettu 12.12.2016

Keuruun yhteiskoulun johtokunta

Lukijalle ja käyttäjälle

Oppilaitokset ovat monimuotoisia yhteisöjä. Niissä opiskelee ja työskentelee taustaltaan ja toimintakyvyiltään erilaisia, eri-ikäisiä ihmisiä. Tasa-arvolain kokonaisuudistus toi uuden veloitteen oppilaitoksille. Tasa-arvoa on edistettävä tasa-arvosuunnittelulla. Keuruun yhteiskoulun lukion tasa-arvosuunnitelma on toiminnallinen suunnitelma. Suunnitelmassa esitellään oppilaitoksen toiminta ja sen kehittäminen perusoikeutena pidettävän sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kannalta. Suunnitelmassa tuodaan esiin kuinka erilaisista lähtökohdista tulevat opiskelijat saavat tasavertaiset mahdollisuudet opiskeluun.

Tasa-arvolain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.

Yhdenvertaisuusohjelman taustalla on Suomen perustuslaki. Laissa todetaan, että ketään ei saa ilman hyväksyvää perustetta asettaa eri asemaan. Yhdenvertaisuuslaissa ja tasa-arvolaissa kielletään, että ketään ei syrjitä sukupuolen, iän tai kansallisen alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Keuruun yhteiskoulun lukion opetustoimintaa koskeva tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma pohjautuu Opetushallituksen opas ”Esteettömästi toisen asteen opintoihin” (2014) ja Sisäasianministeriön julkaisuun ”Oppia kaikille” (2013).

Keuruulla 22.11.2016

Jyri Pesonen

Koulutusjohtaja, rehtori

Sisällys

1 TASA-ARVOLAIN JA YHDENVERTAISUUSLAIN KÄSITTEET JA VELVOITTEET

- 1.1 Tasa-arvolain velvoitteet
- 1.2 Yhdenvertaisuuslain velvoitteet
- 1.3 Opetuksen tasa-arvoa ja yhdenmukaisuutta edistävät tavoitteet

2 SUUNNITELMIEN LAADINTA

- 2.1 Laadintaprosessi
- 2.2 Koetun tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kiusaamisen kartoitus
- 2.3 Tiedottaminen, toimenpiteet ja päivitys ja seuranta

3 TOIMENPITEET TASA-ARVOISUUDEN EDISTÄMISEKSI

- 3.1 Opiskelijavalinta
- 3.2 Tasa-arvo opintasuoritusten arvioinnissa
- 3.3 Opetuksen järjestäminen ja oppimiserojen vähentäminen
- 3.4 Asenteellinen, sosiaalinen ja psyykinen esteettömyys
- 3.5 Oppimateriaalit, tieto- ja viestintätekniikka esteettömyyttä tukemassa
- 3.6 Tilojen ja oppimisympäristön fyysinen saavutettavuus

4 TOIMENPITEET YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMISEKSI

- 4.1 Ikä
- 4.2 Elämäkatsomus, vakaumus ja mielipiteet
- 4.3 Etninen tausta, kansallisuus ja kieli
- 4.4 Sukupuolen moninaisuus
- 4.5 Seksuaalinen suuntautuminen
- 4.6 Vammaisuus ja terveydentila

5. TOIMINTAOHJEITA SYRJINTÄ- JA HÄIRINTÄTAPAUKSISSA

1 Tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain käsitteet ja velvoitteet

Tasa-arvolain muutokset: Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986/30.12.2014), Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014.

1.1 Tasa-arvolain velvoitteet

Vuonna 2014 uudistetun tasa-arvolain mukaan laaditaan toiminnan kehittämiseen tähtäävä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (tasa-arvolaki 6 b §). Suunnitelma on laadittava yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa vähintään kolmen vuoden välein (tasa-arvolaki 5 a §). Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Erytystä huomiota tulee kiinnittää oppilas- ja opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

1.2 Yhdenvertaisuuslain velvoitteet

Yhdenvertaisuussuunnitelman taustalla on Suomen perustuslaki. Laissa todetaan, että ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan. Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Oppilaitoksen on varattava opiskelijoille ja heidän huoltajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimista.

Esteettömyys käsitteeseen liitetään usein yhdenvertaisuuden periaate. Koulutuksen esteettömyydellä tarkoitetaan sitä, että opiskelijan mahdolliset tuentarpeet tai erityisjärjestelyt opiskelijavalinnassa ja opiskelussa eivät saa muodostua esteeksi hänen yhdenvertaiselle koulutukseen valituksi tulemiselleen ja opiskelulle.

1.3 Opetuksen tasa-arvoa ja yhdenmukaisuutta edistävät tavoitteet

Tasa-arvo sisältyy monin tavoin koulutuksen yleisiin tavoitteisiin ja opetussuunnitelmien perusteisiin. Opetuksen yleisiin tavoitteisiin kuuluvat esimerkiksi ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja edistäminen, demokratia ja tasa-arvon edistäminen, omien valintojen suunnittelu ja tekeminen sekä vastuu valinnoista.

Erilaiset opetusmenetelmät, tukitoimet ja opetusjärjestelyt mahdollistavat esteettömän oppimisen oppimis- ja opiskeluvaikeuksista riippumatta. Lähtökohtana on se, että pidetään kaikista opiskelijoista huolta, arvostetaan opiskelijoiden erilaisuutta sekä tuetaan heidän henkilökohtaista ja ammatillista kasvuaan kohti työllisyyttä ja hyvää elämää.

2 Suunnitelman laadinta

2.1 Laadintaprosessi

Keuruun yhteiskoulun lukiossa on laadittu yhdistetty tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelma, koska kummassakin on kyse syrjinnän ja kiusaamisen ennaltaehkäisemisestä sekä tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen oppimisympäristön kehittämisestä. Suunnittelutyö on tehty yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Suunnitelma ja siihen liittyvät tarvittavat toimenpiteet päivitetään kolmen vuoden välein.

2.2. Koetun tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kiusaamisen kartoitus

Lukiolaisten kokemaa tasa-arvoa-, yhdenvertaisuutta ja kiusaamista Keuruun yhteiskoulun lukiossa selvitettiin Wilma-kyselyllä lokakuussa 2016. Kyselyyn vastasi 114 opiskelijaa. Kyselyyn vastattiin anonyymisti ja kartoitus sisälsi sekä strukturoituja että avoimia kysymyksiä aiheista. Strukturoidulla kysymyksillä selvitettiin yleiskuvaa lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteesta (ks. kysymykset ja vastausjakaumat alla). Avointen kysymysten vastaukset kuvasivat yksittäisten lukiolaisten kokemuksia erilaisten käytännön tilanteitten valossa.

Keuruun lukiossa kaikki opiskelijat ovat samanarvoisia. Opiskelijoiden vahvuuksia ja kehittämishaasteita arvostetaan ja kunnioitetaan. Lisäksi opiskelijoiden kohtaamisille luodaan suotuisa ilmapiiri.

8. Oletko havainnut opiskelijoiden toisiinsa kohdistamaa eriarvoista kohtelua?		Vastanneita : 114/114 (100%)	
8.1. ☒ 1 = en koskaan	53	46,5%	[1]
8.2. ☒ 2 = erittäin harvoin	26	22,8%	[2] – ka. 1,95
8.3. ☒ 3 = melko harvoin	26	22,8%	[3]
8.4. ☒ 4 = melko usein	6	5,3%	[4]
8.5. ☒ 5 = erittäin usein	3	2,6%	[5]

10. Missä määrin olet havainnut opettajien opiskelijoihin kohdistamaa eriarvoista kohtelua?		Vastanneita : 114/114 (100%)	
10.1. ☒ 1 = en ollenkaan	64	56,1%	[1]
10.2. ☒ 2 = erittäin harvoin	22	19,3%	[2] – ka. 1,81
10.3. ☒ 3 = melko harvoin	16	14,0%	[3]
10.4. ☒ 4 = melko usein	10	8,8%	[4]
10.5. ☒ 5 = erittäin usein	2	1,8%	[5]

Kysely sisälsi myös osion, jolla selvitettiin opiskelijoiden kokemuksia kiusaamisesta sekä syrjityksi tai uhatuksi tulemisesta lukiossa (ks. kysymys ja vastausjakauma alla). Asiaa selvitettiin myös avoimella kysymyksellä, johon opiskelijat saattoivat kertoa esimerkkejä erilaisia käytännön tilanteita.

Kiusaamista on toiseen henkilöön kohdistuva suora tai epäsuora, fyysinen tai henkinen väkivalta tai vahingoittamiseen tähtäävä toiminta. Myös ryhmän ulkopuolelle jättäminen ja syrjintä voidaan katsoa kiusaamiseksi.

12. Oletko itse joutunut kiusaamisen kohteeksi Keuruun yhteiskoulun lukiossa?		Vastanneita : 114/114 (100%)	
12.1. ☒ 1 = en ollenkaan	103	90,4%	[1] – ka. 1,18
12.2. ☒ 2 = erittäin harvoin	5	4,4%	[2]
12.3. ☒ 3 = melko harvoin	4	3,5%	[3]
12.4. ☒ 4 = melko usein	1	0,9%	[4]
12.5. ☒ 5 = erittäin usein	1	0,9%	[5]

Kartoituksen perusteella opiskelijat kokevat Keuruun yhteiskoulun lukion paikkana, jossa opiskelijat ovat samanarvoisia. Opiskelijoiden vahvuuksia ja kehittämishaasteita arvostetaan ja kunnioitetaan. Lisäksi opiskelijoiden kohtaamisille pystytään luomaan hyvä ja suotuisa ilmapiiri.

Vastausten perusteella on myös pääteltävissä, että kiusaamista, toiseen henkilöön kohdistuvaa suoraa tai epäsuoraa, fyysistä tai henkistä väkivaltaa tai vahingoittamiseen tähtäävää toimintaa ilmenee erittäin harvoin. Toki yksittäiset, valtavirrasta poikkeavat vastaukset tulee jatkossa myös ottaa vakavasti ja etsiä keinoja tilanteen edelleen parantamiseksi Keuruun yhteiskoulun lukiossa.

2.3 Tiedottaminen, toimenpiteet ja päivitys ja seuranta

Suunnitelmasta tiedotetaan Keuruun yhteiskoulun johtokunnalle (vuosisuunnitelmien ja niiden arvioinnin yhteydessä), johtoryhmälle, henkilökunnalle, opiskeluhuollon toimijoille, tutoreille ja oppilaskunnalle. Tasa-arvon ja yhdenmukaisuuden edistämiseksi suunnattuja toimenpiteitä seurataan mm. Wilma- ja kouluterveyskyselyjen kautta. Suunnitelma ja siihen liittyvät tarvittavat toimenpiteet päivitetään kolmen vuoden välein, mutta tavoitteita ja toteutumista seurataan vuosittain.

3 Toimenpiteet tasa-arvoisuuden edistämiseksi

3.1 Opiskelijavalinta

Opiskelijavalinta tapahtuu hakijoiden perusopetuksen päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvon perusteella. Vapaaksi jääviä paikkoja täydennetään täydennyshaun kautta. Ennen koulutukseen hakeutumista hakijan on tärkeää saada realistista tietoa omista mahdollisuuksistaan. Ohjauksen ja tiedotuksen esteettömyys edistää oikeita koulutusvalintoja ja vähentää näin myös opintojen keskeyttämistä. Näihin tavoitteisiin pääsemiseksi lukiokoulutus tekee yhteistyötä perusopetuksen kanssa.

3.2 Tasa-arvo opintosuoritusten arvioinnissa

Opiskelijan arvioinnilla ohjataan sekä kannustetaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista arvioidaan kurssin aikana. Opiskelun oppimista ja työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin kurssin tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle kurssin alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa. Opiskelijalla on mahdollisuus tutustua arvioinnin perustana olevaan aineistoon sen jälkeen, kun hän on saanut tietoonsa arviointipäätöksen.

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamishäiriö, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, otetaan huomioon arvioinnissa.

3.3 Opetuksen järjestäminen ja oppimiseröjen vähentäminen

Oppilaitos on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työhön. Lukioissa opiskelijat toimivat turvallisissa ja terveellisissä opiskeluympäristöissä. Tavoitteena on, että opiskeluympäristöt ovat monipuolisia ja että ne rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja edistävät opiskelumotivaatiota. Toiminta on opiskelijalähtöistä ja se vahvistaa opiskelijoiden omaa toimijuutta, kehitystä ja oppimista.

Kurssitarjotin mahdollistaa mahdollisimman monipuolinen kurssitarjonnan opiskelijoille. Opiskelijat laativat omat henkilökohtaiset opiskelusuunnitelmansa opintojensa ajaksi. Lisäksi opiskelijoiden yksilöllistä etenemistä opinnoissa tuetaan luomalla mahdollisuuksia mm. verkko-opiskelulle ja itsenäiselle opiskelulle.

Lukiokoulutuksessa tuetaan jokaisen nuoren opiskelua ja oppimista. Tässä työssä aineenopettajan rooli on merkittävä. Oppimisen ja opiskelun tuen muotoja Keuruun yhteiskoulun lukiossa ovat aineopot eri oppiaineissa, opiskeluhoitotyö, tehostettu opintojen ohjaus, ryhmänohjaus ja erityisopetus. Erityisopetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijaa oppimisen ongelmassa.

Pääpaino on ennaltaehkäisevässä työssä. Opiskelijan tuen tarve arvioidaan tapauskohtaisesti. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys, oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Tarvittavat tukitoimet suunnitellaan yhdessä opiskelijan ja mahdollisten asiantuntijoiden kanssa. Tukimuotoina voivat olla opetuksen eriyttäminen ja muut pedagogiset ratkaisut, kurssien valintamahdollisuuksien hyödyntäminen, monipuolinen opinto-ohjaus ja ryhmänohjaajan tuki. Tukitoimet voidaan kirjata opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan.

3.4 Asenteellinen, sosiaalinen ja psyykinen esteettömyys

Asenteellinen, sosiaalinen ja psyykinen esteettömyys luovat perustan lukion toiminnalle, jossa otetaan huomioon opiskelijoiden osallisuus ja hyvinvointi. Ne eivät ole toisistaan kokonaan erillisiä esteettömyyden ulottuvuuksia vaan ne limittyvät keskenään ja toimivat toistensa edellytyksinä.

Keuruun yhteiskoulun lukiossa asenteellisella esteettömyydellä tarkoitetaan yhdenvertaista asennoitumista jokaisen opiskelijan opiskelumahdollisuuksiin hänen ominaisuuksistaan tai taustastaan riippumatta. Sosiaalisesti esteettömässä oppilaitoksessa jokainen opiskelija voi tuntea kuuluvansa oppilaitosyhteisöön ja osallistua sosiaaliseen toimintaan. Kun toiminnassa otetaan huomioon esimerkiksi erilaiset kulttuurit, voidaan parantaa sosiaalista ja asenteellista esteettömyyttä.

Psyykinen esteettömyys voidaan nähdä mielen hyvinvointina, joka tarjoaa eväitä ja voimavaroja oppimiseen ja kehittämiseen. Erityisesti opintojen aloitus on usealle nuorelle haasteellinen vaihe elämässä. Elämänmuutokset voivat vaatia nuorelta erityisen paljon voimavaroja. Siksi opiskelijoiden mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin liittyvät kysymykset ovat lukion arjessa läsnä vahvasti. Näiden asioiden tiimoilta yhteistyö opiskeluhuollon kanssa on välttämätöntä.

3.5 Oppimateriaalit, tieto- ja viestintäteknikka esteettömyyttä tukemassa

Tietotekniikan ja teknologian nopea kehittyminen on tuonut mahdollisuuksia ja haasteita kaikille soveltuvien ja esteettömien laitteiden, ohjelmien, oppimateriaalien ja oppimisympäristöjen luomiseen.

Keuruun yhteiskoulun lukiossa kehitetään erityisesti tieto- ja viestintätekniikan hyödynnettävyyttä opetuskäytössä. Tavoitteena on monipuolistaa opetusta ja helpottaa vuorovaikutusta opiskelijoiden ja henkilökunnan välillä. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä eri muodoissa esitetyn informaation hankintaa ja arviointiin sekä uuden tiedon tuottamiseen ja jakamiseen.

3.6 Tilojen ja oppimisympäristön fyysinen saavutettavuus

Koulutuksen järjestäjän velvollisuus on huolehtia fyysisestä esteettömyydestä siten, että oppilaitosrakennus on saavutettava ja liikkuminen ja toiminta ovat esteetöntä ja opiskelijoiden hyvää ergonomiaa tukevaa. Oppilaitoksen tilojen saavutettavuus, liikkumis- ja toimintaesteettömyydessä on huomioitava myös turvallisuusnäkökulma. Turvallisuussuunnitelma ja pelastussuunnitelma ovat henkilökunnan saatavilla. Oppimisympäristöä koskevista ratkaisuista otetaan huomioon, että oppimista tapahtuu mitä vaihtelevimmissa tilanteissa ja paikoissa.

4 Toimenpiteet yhdenvertaisuuden edistämiseksi

4.1 Ikä

Ikäsyrynnällä tarkoitetaan ikään perustuvaa syrjintää. Kuka tahansa voi tulla syrjityksi ikänsä perusteella, vaikka ikä saattaakin olla heikosti tunnistettava syrjintäperuste. Ikäsyrynnälle on ominaista, että sen kohteena voivat olla eri-ikäiset ihmiset. Kuitenkin ikäsyryntä kohdistuu usein nuoriin. On tärkeää ymmärtää, että ikäsyryntä perustuu monesti virheellisiin tietoihin ikääntymisestä. Opiskeluyhteisöissä on eri-ikäisiä ja erilaisissa elämäntilanteissa olevia ihmisiä.

Keuruun yhteiskoulun lukion toimintaperiaatteet:

Keuruun lukiossa eri-ikäisiä ihmisiä sekä heidän vahvuuksiaan ja kehittämishaasteitaan arvostetaan ja kunnioitetaan. Eri-ikäisten opiskelijoiden kohtaamisille luodaan suotuisa ilmapiiri.

4.2 Elämänkatsomus, vakaumus ja mielipiteet

Vakaumuksen ja mielipiteiden käsitteeseen kuuluu monenlaisia arvopohjia, jotka voivat olla lähestymistavoiltaan eettisiä, yhteiskunnallisia tai uskonnollisia. Esimerkiksi vegaani, totaali kieltäytyjä, vapaa-ajattelija, mormoni, muslimi tai poliittisesti aktiivinen henkilö voi joutua syrjinnän kohteeksi. Syrjintä vakaumuksen perusteella on laissa kielletty. Kiellettyä on myös oman syrjivän käytöksen perustelevinen vakaumuksella. Syrjintä vakaumuksen perusteella tarkoittaa ihmisen elämänkatsomuksellisten arvojen loukkaamista.

Keuruun yhteiskoulun lukion toimintaperiaatteet:

Keuruun lukiossa kunnioitetaan ihmisten erilaisia elämäntapoja ja – arvoja, esimerkiksi vakaumuksesta johtuvaa ruokavaliota. Ilmapiiri on erilaisia vakaumuksia kohtaan avoin ja erilaisiin vakaumuksiin suhtaudutaan yhdenvertaisesti. Keuruun lukio on yhteisö, jossa monista kieli-, katsomus ja uskontotaustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä harjaantua yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon.

Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa.

4.3 Etninen tausta, kansallisuus ja kieli

Kansainvälistymisen johdosta taustaltaan, kansallisuudeltaan ja kieleltään erilaiset ihmiset kohtaavat yhä enemmän. Etnisyyden keskeisiä käsitteitä ovat etninen identiteetti ja etninen ryhmä, kuten esim. yhteinen alkuperä ryhmällä tai kulttuuria, ryhmäidentiteettiä omaavia ihmisiä. Etninen ja kulttuurinen tausta kuuluvat identiteettiin ja sisältävät monenlaisia tapoja olla suhteessa itseen, toiseen ja ympäristöön.

Keuruun yhteiskoulun lukion toimintaperiaatteet:

Keuruun lukio ylläpitää avointa ja rohkeaa keskustelukulttuuria. Kaikkia lukiokoulutuksessa toimivia henkilöitä kohdellaan tasavertaisesti riippumatta henkilön etnisestä taustasta, kansallisuudesta ja kielestä. Näihin asioihin liittyvää syrjintää ei hyväksytä.

Lukio-opetus kannustaa pohtimaan kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kehitystavoitteiden mukaisesti. Lukiokoulutus tarjoaa opiskelijoilleen mahdollisuuden monipuoliseen tietojen ja taitojen hankkimiseen mm. kansainvälisten yhteistyöverkostojen kautta.

4.4 Sukupuolen moninaisuus

Luonnollistettua sukupuolijakoa monipuolistavat mm. intersukupuoliset, transsukupuoliset sekä henkilöt, jotka jättävät sukupuolensa kokonaan määrittelemättä tai määrittelevät sen joksikin muuksi kuin naiseksi tai mieheksi. Sukupuoli-identiteetin lisäksi myös sukupuolen ilmaisu voi erota juridisesta sukupuolesta. Sukupuoleen kohdistuva syrjintä ilmenee esim. sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun väheksymisenä tai asiattomina kommentteina.

Keuruun yhteiskoulun lukion toimintaperiaatteet:

Kaikkia opiskelijoita, henkilöstön jäseniä ja vierailijoita kohdellaan yhdenvertaisesti ja kunnioittavasti huolimatta heidän sukupuolestaan tai sukupuolen ilmaisustaan. Sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun kohdistuvaa syrjintää ja väheksyntää tai sukupuoleen perustuvaa ja seksuaalista häirintää ei hyväksytä.

4.5 Seksuaalinen suuntautuminen

Ihmiset määrittelevät itsensä seksuaalisuudesta puhuttaessa esimerkiksi aseksuaaleiksi, biseksuaaleiksi, heteroiksi, homoiksi, lesboiksi, joksikin muuksi tai jättävät määrittelyn tekemättä. Tätä seksuaalista moninaisuutta tulee kunnioittaa. Lain mukaan ihmistä ei saa asettaa eriarvoiseen asemaan seksuaalisen suuntautumisen perusteella.

Keuruun yhteiskoulun lukion toimintaperiaatteet:

Opiskelijan, henkilökuntaan kuuluvan ja vierailijan seksuaalista suuntautumista kunnioitetaan eikä siihen perustuvaa syrjintää sallita. Erilaisten ihmisten kohtaamisen ja arvostamisen kulttuuria tuetaan ja edistetään.

4.6 Vammaisuus ja terveydentila

Vammaisuudella tarkoitetaan synnynnäistä tai myöhemmin sairauden tai tapaturman aiheuttamaa ominaisuutta. Vammaisen ihminen ei välttämättä ole sairas. Vammaisella voi olla myös liikuntarajoitteita ja niiden vuoksi hän saattaa tarvita apuvälineitä. Apuvälineitä käyttävällä tulee olla mahdollisuus osallistua täysipainoisesti ja toimia yhdenvertaisesti muiden kanssa.

Keuruun yhteiskoulun lukion toimintaperiaatteet:

Ketään ei syrjitä vamman tai terveydentilan perusteella, kohtelu on yhdenvertaista ja asiallista, on sitten kyse psyykkisestä tai fyysisestä sairaudesta tai vammasta. Opiskelijalla tai henkilöstöön kuuluvalla on oikeus päättää, mitä hän kertoo yhteisönsä henkilöille terveydentilastaan tai vammastaan. Opiskeluympäristössä tehdään mahdollisuuksien mukaan erityisjärjestelyitä.

5. Toimintaohjeita syrjintä- ja häirintätapauksissa

Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen oppimisympäristö on jokaisen opiskelijan oikeus Keuruun yhteiskoulun lukiossa. Kenenkään ei tarvitse sietää häirintää eikä syrjintää toisten oppilaiden tai henkilökunnan taholta. Koulussa ristiriitoja ihmisten välillä voi syntyä jopa päivittäin – kaikki tällaiset tilanteet eivät kuitenkaan ole syrjintää tai häirintää. Ole siis selvillä, mistä on kyse ja miten voit itse toimia, jos joudut syrjinnän tai häirinnän kohteeksi.

Mistä syrjinnässä ja häirinnässä on kyse?

Syrjintä

- henkilöä/ihmisryhmää kohdellaan ilman hyväksyttävää syytä eri tavalla kuin muita samassa asemassa olevia ihmisiä
- syrjinnän syynä voi olla esim. henkilön kulttuuritausta, syntyperä, etninen tausta, kieli, sukupuoli, seksuaalinen suuntautuminen, ikä, uskonto, mielipide

Häirintä

- yksi syrjinnän ilmenemismuoto
- toiminta, joka synnyttää halventavaa tai uhkaavaa ilmapiiriä sekä loukkaa henkilön/ihmisryhmän arvoa, kuten seksuaalivähemmistöön kuuluvan oppilaan nimittely tai rasistiset vitsit

Sukupuolen perusteella tapahtuva häirintä

- ei-toivottu käytös, joka liittyy henkilön sukupuoleen
- loukkaa tai halventaa henkilön arvoa
- ei ole välttämättä seksuaalista häirintää

Seksuaalinen häirintä

- luonteeltaan seksuaalista, ei-toivottua toimintaa
- fyysistä, sanallista tai muunlaista häirintää

– seksuaalinen häirintä voi ilmetä seuraavin tavoin (lähde: Työterveyslaitos, www.ttl.fi)

- seksuaalisesti vihjailevat eleet ja ilmeet
- härskit puheet, kaksimieliset vitsit sekä vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat huomautukset ja kysymykset
- seksuaalisesti värittyneet aineistot, kirjeet, sähköpostit tai puhelinsoitot
- fyysinen koskettelu, sukupuoliyhteyttä tai muuta sukupuolista kanssakäymistä koskevat ehdotukset tai vaatimukset
- raiskaus tai sen yritys

Mitä häirinnän kohteeksi joutunut voi tehdä?

1) Pyydä kiusaajaa tai häiritsijää lopettamaan. Tekijä ei välttämättä itse ymmärrä, että koet hänen käyttöksensä loukkaavaksi.

2) Kirjaa ylös tapahtumat, jos epäasiallinen käytös jatkuu. Huomioi seuraavat seikat:

- milloin? päivämäärä ja tilanne (esim. välitunti/oppitunti)
- mitä? kuka? (lyhyt kuvaus epäasiallisesta käytöksestä)
- säästä mahdollisesti saamasi viestit yms., koska niitä voidaan tarvita todisteina tapausta selvitetessä.

Kenen puoleen voi kääntyä?

Voit kertoa häirinnästä kenelle tahansa aikuiselle lukiossa. Ensisijaisesti voit kääntyä seuraavien tahojen puoleen:

- oma ryhmänohjaaja
- kouluterveydenhoitaja Marja-Leena Koskela
- koulupsykologi Hannele Kärkkäinen
- koulukuraattori Anneli Lievonen
- rehtori Jyri Pesonen